

LATVIJAS ARHITEKTU SAVIENĪBA

Rakstu sērija „NVO fonds Latvijā”

Energiju taupoša būvniecība Latvijā

Dace Kovisāre, Latvijas Arhitektu savienības valdes locekle
(67212803, dace_ko@inbox.lv, latarch@latnet.lv, www.architektura.lv)

Latvijas Arhitektu savienība sadarbībā ar biedrību „Passive House Latvija” 2010.gada janvārī ir uzsākusi darbu pie projekta „Energiju taupoša būvniecība Latvijā” (Low energy building in Latvia). Projekta ietvaros abas biedrības sadarbojas kopīgam mērķim – **Latvijā pastāvošo arhitektūras projektēšanas un būvniecības praksi pārveidot par enerģiju taupošu**. Projekta pieteikums 2009.gada vasarā tika iesniegts EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenta NVO fonda grantu shēmā „NVO projektu programma”.

Lai raksturotu esošo situāciju enerģijas patēriņa jomā Eiropā, jāmin, ka jau 2003.gadā ES tika pieņemta un spēkā stājās Direktīva 2002/91/EC par enerģijas patēriņu ēkās. Direktīva skar ļoti plašu dažādu līmeņu iesaistīto pušu loku: dizainerus, mājokļu apvienības, arhitektus, būvmateriālu un elektropreču piegādātājus, iekārtu uzstādītājus, celtniekus, ēku īpašniekus, iemītniekus un visbeidzot – visus enerģijas patērētājus Eiropas Savienībā. Tā nosaka četrus nosacījumus, kas Dalībvalstīm jāievēro ēku energoefektivitātes celšanai:

- Vispārējo metodoloģiju būvju kopējās energoefektivitātes aprēķiniem;
- Termoregulācijas ierīču pārbaudi un novērtēšanu;
- Jaunu un esošo ēku minimālos standartus;
- Ēku energo – sertificēšanu.

Ar trim minētajiem inženiertehniskajiem nosacījumiem var tikt galā bez arhitektu līdzdalības, bet jaunu un esošo ēku minimālo standartu noteikšana energoefektivitātes celšanai nebūtu pieļaujama bez tās, jo tas ietekmēs arhitektūras kvalitāti.

Ievērojot Direktīvas nosacījumus Latvija 2007.gadā izstrādāja Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju renovācijas veicināšanas valsts atbalsta programmu 2007.–2010.gadam un pieņēma Ēku energoefektivitātes likumu. Likums atbilst Direktīvas sākotnējai redakcijai, bet tajā nav ņemti vērā 2009.gada aprīlī veiktie Direktīvas papildinājumi, ievērojot tikai tradicionālos energoefektivitātes celšanas mērus – logu un durvju maiņu, apkures sistēmu maiņu, u.tml.

2009.gada maijā Latvijas valsts aģentūra „Mājokļu aģentūra” izsludināja pieteikšanos pirmajai mājokļu tradicionālās energoefektivitātes paaugstināšanas programmai, kas tiek īstenota ar ES struktūrfondu līdzekļu atbalstu. Tās rezultātā Latvijā bija apstiprināti 16 daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku siltināšanas projekti, kuru īstenošana tika uzsākta jau pagājušajā vasarā. Līdzīgi energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi ar struktūrfondu atbalstu ir veikti arī publiskajās ēkās – slimnīcās, pirmsskolas izglītības iestādēs, skolās.

LATVIJAS ARHITEKTU SAVIENĪBA

Rakstu sērija „NVO fonds Latvijā”

Taču tie aptver tikai salīdzinoši nelielu valstī esošo gan publisko, gan privāto ēku daļu, kā arī ir vērsti tikai uz enerģijas zudumu samazināšanu nevis enerģijas taupīšanu, kā to pieprasa Direktīva. Tādēļ jauno nosacījumu praktiska ieviešana Latvijai būs liels izaicinājums gan tos iestrādājot Latvijas likumdošanas aktos, gan arī attiecīgi sagatavojot jomas speciālistus un, galvenokārt, šajos sociālekonomiskajos apstākļos – gala lietotājus un ēku projektu attīstītājus.

Aprakstītās situācijas risinājumam projekta „Enerģiju taupoša būvniecība Latvijā” ietvaros Latvijas Arhitektu savienība īsteno sekojošas aktivitātes:

- Izstrādā ieteikumus enerģiju taupošas projektēšanas un būvniecības ieviešanai Latvijā – veido sadarbības tīklu, izstrādā rīcības plānu un organizē diskusiju klubus;
- Izstrādā programmas un organizē profesionālu lektoru apmācības;
- Veido sabiedrības domas.

Lai Latvijā izveidotu apmācību programmu profesionāļiem par aktuālāko enerģiju taupošas projektēšanas un būvniecības jomā, projektā tiks rīkoti 3 semināri par Latvijas, Vācijas un Norvēģijas pieredzi, metodēm enerģiju taupošā projektēšanā un būvniecībā. Lektoru apmācībām ir pieteikušies 40 interesenti, kas pārsniedz plānoto vietu skaitu un liecina par tēmas aktualitāti!

Lielākais ieguvums no šī projekta būs Latvijas arhitektu un būvnieku sapratne par it kā abstrakto un tālo (2015. – 2020.gads) ES direktīvu saistībām ar praktisko dzīvi. **Mūsu likumdošana un ekonomiskā situācija rada iespēju pārdomāti sākt ieviest šīs izmaiņas jau tūlīt.** Ieguvums būtu arī savstarpējās starpdisciplinārās (arhitekti, būvinženieri, siltumapgādes un vēdināšanas inženieri, būvkonstrukciju un materiālu ražotāji), daudz ciešākās sadarbības nepieciešamības izpratne jau agrīnā projektēšanas fāzē.

Projekta ieguvums būs arī mājāsaimniecību līmenī, ja iedzīvotāji (kā gala lietotāji) gūs atziņu par kopējas rīcības nepieciešamību, risinot ēku siltināšanas un energoefektivitātes jautājumus, kas saistās ar izdevumu ekonomiju par apkuri, karstā ūdens apgādi u.c.

Līdzšinējā projekta ieviešanas norisē esam guvuši atziņu, ka tēma ir tik aktuāla, interesentu loks paplašinājies, ka projekta aktivitāšu apjoms varēja būt vēl lielāks un būtu nepieciešams apjomīgāks finansējums.

Rakstu sērija „NVO fonds Latvijā” ir tapusi biedrībai „Latvijas Pilsoniskā alianse” (eLPA) sadarbojoties ar NVO fonda grantu saņēmējiem un Norvēģijas Karalistes vēstniecību Latvijā, Sabiedrības integrācijas fondu. Rakstā paustā informācija atspoguļo tās autora uzskatus un par tā saturu pilnībā ir atbildīgs konkrētā raksta autors. Rakstu sērija tiek veidota Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda izvērtēšanas pasākuma ietvaros, kas notiks **2010.gada 28.aprīlī** Rīgā. Pasākumam „NVO fonds Latvijā” ikviens interesents varēs sekot līdzi video tiešraidei tiešsaistē: www.delfi.lv, www.lsif.lv, www.nvo.lv